

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22.03.2017, sp. zn. 33 Cdo 2694/2016, ECLI:CZ:NS:2017:33.CDO.2694.2016.1

Číslo: 90/2018

Právní věta: K vyřízení reklamace podle § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb. je nezbytné, aby kupující umožnil prodávajícímu o reklamaci rozhodnout, což se neobejde bez posouzení, zda předmět koupě skutečně vykazuje vytčené vady; předložení věci v určeném místě k takovému posouzení není vždy nezbytné.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 22.03.2017

Spisová značka: 33 Cdo 2694/2016

Číslo rozhodnutí: 90

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Ochrana spotřebitele, Odpovědnost za vady

Předpisy: § 19 předpisu č. 634/1992Sb. ve znění do 31.12.2013
§ 625 obč. zák. ve znění do 31.12.2013

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalobce zrušil rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 6. 11. 2015, sp. zn. 11 Co 282/2015, a rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 12. 5. 2015, sp. zn. 11 C 72/2014-134, a věc vrátil Okresnímu soudu v Karlových Varech k dalšímu řízení.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Ve výroku označeným rozhodnutím krajský soud potvrdil rozsudek ze dne 12. 5. 2015, č. j. 11 C 72/2014-134, kterým Okresní soud v Karlových Varech zamítl žalobu (změněnou v odvolacím řízení), již se žalobce domáhal po žalované zaplacení 92 006 Kč se specifikovanými úroky z prodlení (oproti povinnosti vydat žalované „dřevěný koupací sud“), a žalobci uložil zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení 69 537,70 Kč; současně rozhodl o nákladech odvolacího řízení. Odvolací soud přisvědčil soudu prvního stupně v názoru, že existencí vytčené vady předmětu koupě pro účely aplikace ustanovení § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, se musí soud vždy zabývat. Podle odvolacího soudu žalobce neprokázal bezvýslednost reklamace z důvodu neposkytnutí součinnosti žalovanou. Pokud setrvala na požadavku, aby žalobce (kupující) dopravil předmět koupě do jejího sídla, nelze dovodit její pochybení; jiný způsob přepravy koupené věci žalované ani posouzení vytčené vady v místě dodání nebyly stranami dohodnuty. Náklady na dopravu i případné

další nároky, které by vznikly žalobci v souvislosti s uplatněním vad, by musel nahradit ten, kdo za vady odpovídá. „Fikce subjektivní neodstranitelnosti vady“ ve smyslu § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, nenastala; žalobce tedy – uzavřel odvolací soud – neměl právo od kupní smlouvy odstoupit a požadovat vrácení kupní ceny oproti vydání předmětu koupě.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

2. Rozsudek odvolacího soudu napadl žalobce dovoláním, jímž vyslovil nesouhlas s úvahou týkající se prokazování existence tvrzené vady předmětu koupě (spjatou s absencí poučení podle § 118a odst. 1, 3 občanského soudního řádu) a zpochybnil závěr, podle něhož reklamace (vytknutí vady) nebyla řádná, jestliže nedopravil (nezajistil přepravu) věci žalované („koupací sud vážící 350 kg o rozměrech 250 cm v průměru“). Z občanského zákoníku ani ze zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, nelze dovodit povinnost reklamujícího dopravit předmět koupě do sídla nebo provozovny prodávajícího. Při zvážení všech okolností případu (charakter zboží, náročnost při manipulaci a přepravě) by takový požadavek byl v daném případě vůči spotřebiteli nespravedlivý. Navrhl, aby dovolací soud rozsudek zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

III.

Přípustnost dovolání

3. Nejvyšší soud věc projednal podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 1. 2014 (srov. čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb., dále jen „o. s. ř.“).

4. Dovolání je přípustné (§ 237, § 239 o. s. ř.); rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, totiž závisí na řešení otázky hmotného práva (způsob reklamace vady věci se zřetelem k požadavku umožnit odborné posouzení její existence), která – v daných souvislostech – v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena.

IV.

Důvodnost dovolání

5. Právní posouzení je nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

6. Podle § 625 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (viz § 3028 zákona č. 89/2012 Sb., dále jen „obč. zák.“), se práva z odpovědnosti za vady uplatňují u prodávajícího, u kterého věc byla koupena. Je-li však v záručním listě uveden jiný podnikatel určený k opravě, který je v místě prodávajícího nebo v místě pro kupujícího bližším, uplatní kupující právo na opravu u podnikatele určeného k provedení záruční opravy. Podnikatel určený k opravě je povinen opravu provést ve lhůtě dohodnuté při prodeji věci mezi prodávajícím a kupujícím.

7. Podle § 19 zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění účinném do 31. 12. 2013, je s výjimkou případů, kdy je k provedení opravy určena jiná osoba, prodávající povinen přijmout reklamaci v kterékoli provozovně, v níž je přijetí reklamace možné s ohledem na sortiment prodávajícího zboží nebo poskytovaných služeb, případně i v sídle nebo místě podnikání. Proávající je povinen spotřebiteli vydat písemné potvrzení o tom, kdy spotřebitel právo uplatnil, co je obsahem reklamace a jaký způsob vyřízení reklamace spotřebitel požaduje; a dále potvrzení o datu a způsobu vyřízení reklamace, včetně potvrzení o provedení opravy a době jejího trvání, případně písemné odůvodnění zamítnutí reklamace. Tato povinnost se vztahuje i na jiné osoby určené k provedení opravy (odstavec 1). Proávající nebo jím pověřený pracovník rozhodne o reklamaci ihned, ve

složitých případech do tří pracovních dnů. Do této lhůty se nezapočítává doba přiměřená podle druhu výrobku či služby potřebná k odbornému posouzení vady. Reklamáce včetně odstranění vady musí být vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne uplatnění reklamáce, pokud se prodávající se spotřebitelem nedohodne na delší lhůtě. Po uplynutí této lhůty má spotřebitel stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit (odstavec 3).

8. Odvolací soud převzal skutkový stav zjištěný v řízení před soudem prvního stupně a vyšel z toho, že na základě objednávky z 2. 5. 2013 – potvrzené 7. 5. 2013 – dodala žalovaná 13. 6. 2013 žalobci „dřevěný koupací sud“ o průměru 250 cm vážící 350 kg s příslušenstvím za cenu ve výši 51 706 Kč. Žalobce vytknul 23., 26. a 30. 7. 2013 vadu věci (netěsnost sudu). Na reklamacii žalovaná reagovala požadavkem, aby dopravil předmět koupě do jejího sídla za účelem posouzení její oprávněnosti. Žalobce se zřetelem na nadstandardní rozměry a hmotnost sudu s tímto postupem nesouhlasil; dopisem z 29. 8. 2013 od smlouvy odstoupil a žalovanou vyzval, aby si předmět koupě do 10. 9. 2013 odvezla.

9. Není sporu o tom, že žalovaná vystupovala jako podnikatelka a žalobce jako spotřebitel, takže práva a povinnosti účastníků se řídí nejen obecnými ustanoveními o kupní smlouvě, ale také právní úpravou obsaženou v ustanoveních § 613 až 627 obč. zák. (§ 612 obč. zák.), která má ve vztahu k obecným ustanovením o kupní smlouvě povahu nejen doplňujícího, ale i speciálního předpisu. Další práva kupujícího a zejména povinnosti prodávajícího stanoví zákon č. 634/1992 Sb., z jehož ustanovení § 19 odst. 3 plyne, že spotřebitel má v případě, že jeho reklamáce včetně odstranění vady není vyřízena nejpozději do třiceti dnů od jejího uplatnění, stejná práva, jako by se jednalo o vadu, kterou nelze odstranit; jinak řečeno, bez ohledu na charakter vady má kupující právo od smlouvy odstoupit (§ 622 odst. 2 věta první § 622 odst. 3 obč. zák.).

10. Účelem zákona č. 634/1992 Sb. je chránit spotřebitele jako slabší stranu právního vztahu založeného spotřebitelskou smlouvou; jeho ustanovení § 19 je proto třeba vykládat ve prospěch spotřebitele (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 7. 2011, sp. zn. [33 Cdo 3228/2009](#), náleží Ústavního soudu ze dne 10. 11. 2009, sp. zn. [III. ÚS 2983/08](#), rozsudek SDEU ze dne 5. 7. 2012 ve věci C-49/11 Content Services Ltd proti Bundesarbeitskammer).

11. Z občanského zákoníku ani ze zákona č. 634/1992 Sb. nevyplývá, že k účinnému vytknutí vad koupené věci je zapotřebí v provozovně (sídle nebo místu podnikání) prodávajícího předložit i předmět koupě. Takový požadavek je třeba řešit až následnou komunikací stran smlouvy, která by měla vést k co nejúčinnějšímu a nejefektivnějšímu vyřízení reklamáce. K vyřízení reklamáce způsobem předvídaným ustanovením § 19 odst. 3 zákona č. 634/1992 Sb. je však vždy nezbytné, aby kupující umožnil prodávajícímu o reklamaci rozhodnout, což se neobejde bez odborného posouzení, zda předmět koupě skutečně vykazuje vytčené vady. Ustanovení § 625 obč. zák. a § 19 zákona č. 634/1992 Sb. je nutno vykládat s ohledem na povahu koupené věci a na další okolnosti a možnosti stran kupní smlouvy.

12. Nelze souhlasit s názorem odvolacího soudu, že v projednávaném případě reklamáce vady (jednostranný právní úkon kupujícího) nevyvolala zákonem sledované právní účinky jen proto, že žalobce nedopravil předmět koupě do sídla žalované (odkaz na usnesení ze dne 22. 3. 2010, sp. zn. [I. ÚS 365/10](#), kterým Ústavní soud odmítl pro zjevnou bezdůvodnost ústavní stížnost proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2009, sp. zn. 64 Co 64/2009, je nepřipadný; závěr městského soudu, že řádná reklamáce je podmíněna předáním věci, se vztahoval na CD přehrávač). Za účelem posouzení vytknutých vad předkládá věc v místě k tomu určeném zpravidla kupující a náklady s tím vynaložené následně uplatní u prodávajícího (§ 598 obč. zák.). S ohledem na to, že se v souzeném případě jednalo o dřevěný koupací sud o značné hmotnosti a rozměrech, nelze po žalobci (spotřebiteli) spravedlivě požadovat, aby sám zajistil přepravu věci do sídla žalované k odbornému posouzení vytknuté vady. Přeprava celé řady výrobků do provozovny podnikatele je totiž pro

spotřebitele značně problematická, a to i přesto, že má nárok na náhradu nákladů spojených s uplatněním svého práva z odpovědnosti za vady (§ 598 obč. zák.). Platí, že jakmile kupující zjistí vadu, musí to bez zbytečného odkladu oznámit prodávajícímu a předmět plnění mu předat nebo jej podle jeho pokynů uschovat nebo s ním jinak vhodně naložit tak, aby vada mohla být přezkoumána. Prodávající se tedy může se spotřebitelem domluvit i na jiném způsobu zkoumání předmětu koupě, např. na základě fotografií, videa natočeného spotřebitelem, prohlídky servisním technikem v místě bydliště spotřebitele apod. (srov. rozsudek SDEU ve spojených věcech C-65/09, Gebr. Weber GmbH proti Jürgen Wittmer, a C-87/09, Ingrid Putz proti Medianess Electronics GmbH ze dne 16. 6. 2011).

13. Protože dovolací důvod podle § 241a odst. 1 o.s.ř. uplatnil žalobce po právu, Nejvyšší soud – aniž se z důvodu procesní ekonomie zabýval námitkami týkajícími se prokazování existence vady a absence poučení podle § 118a odst. 1, 3 o. s. ř. – napadené rozhodnutí podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil; zrušeno bylo i rozhodnutí soudu prvního stupně, neboť kasační důvody se vztahují i na něj (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

14. Soudy nižších stupňů jsou vázány právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta první, § 226 odst. 1 o.s.ř.).